

RUTESPIRINEUS

Famílies
i nens

Patrimoni
històric

Rutes
circulars

Flora i fauna

Itinerari pel Bosc de Virós

Ens endinsem i descobrim una de les masses forestals més impressionants del Parc Natural de l'Alt Pirineu

Alins, Vall Ferrera, Pallars Sobirà, Lleida, Catalunya.

Dificultat Baixa

Temps total efectiu 2:00h

Distància total 5,8 km

Desnivell acumulat 185m

Altitud mínima 1.280m

Altitud màxima 1.430m

Punt de sortida / arribada Aparcament bordes de Virós

Població més propera Araós

Alt Pirineu. Parc Natural de l'Alt Pirineu. 1:50.000. Editorial Alpina.

 itinerari

 sentit de la ruta

 inici / final

PUNTS IMPORTANTS DE PAS (WAYPOINTS)

Punt de pas	Temps	Altura	Latitud	Longitud
1 Bordes de Virós	0:00h	1.291m	42.527204°	1.279838°
2 Pla de Buiro	1:00h	1.393m	42.528345°	1.302889°
3 Ermita de Santes Creus	1:10h	1.382m	42.531275°	1.302937°
4 Mirador de les Fargues	1:45h	1.305m	42.528539°	1.288754°
1 Bordes de Virós	2:00h	1.291m	42.527204°	1.279838°

Sistema de coordenades geogràfiques. Datum WGS84.

EL MILLOR D'AQUESTA RUTA

- Deixar-nos seduir per la **bellesa i el silenci del bosc**.
- Les vistes a la Vallferrera i al cim del Monteixo des del **mirador de les Fargues** o des del **pla de Buiro**.
- Sentir el repicar dels **picots negre i garser** als troncs dels arbres.
- Poder trobar rastres d'animals tan fonedissos com el mític **gall fer**.
- Conèixer i entendre l'**aprofitament secular dels recursos** que s'ha fet al bosc de Virós.

SABIES QUE...

Buiro era el nom que rebia un petit assentament humà elevat per sobre de la Vallferrera? Aquest llogarret va estar habitat fins a la crisi baix medieval (segle XIV) i segles més tard els veïns d'Ainet de Besan el van reconvertir en un conjunt de bordes destinades a l'explotació agroramadera, de les quals actualment tant sols en queda una dempeus i la seva cabana annexa. Les bordes acostumaven a tenir dos pisos: al superior s'hi emmagatzemava el fenc (l'herba que es dallava i es deixava assecar per alimentar al bestiar durant l'hivern) i a l'inferior s'hi arrecerava el bestiar.

INTRODUCCIÓ

Ruta circular amb poc desnivell i gairebé 6 km de longitud que fa un tomb per les bordes de Virós i el pla de Buiro tot seguint els corriols, camins i pistes que travessen el sensacional bosc de Virós. Comencem l'itinerari a l'aparcament de les bordes de Virós i, des d'aquest punt, flanquegem la muntanya cap a orient fins al pla de Buiro, des d'on accedim a l'ermita de Santes Creus. Continuem flanquejant el vessant, ara en sentit contrari (O), visitant el mirador de les Fargues i retornant a les bordes de Virós.

Ubicat al cor del Parc Natural de l'Alt Pirineu, el bosc de Virós és un petita joia encara força desconeguda per a la majoria de senderistes, molt sovint atrets per les excursions en cotes més altes. Aquest fet confereix atractiu a la ruta, un atractiu que no farà més que créixer a mesura que ens apropem a aquesta sensacional boscúria, encara jove però molt fonda i immensa, amb exemplars d'arbres ben conservats i amb la presència d'una de les dues úniques fagedes que hi ha al parc natural. A banda de la riquesa arbòria, cal destacar l'aprofitament dels recursos naturals que se n'ha fet des de fa uns 2.000 anys i que encara avui se'n conserva la seva empremta, ja sigui en forma de mines de ferro, places carboneres o prats de dall amb les seves bordes -com les de Virós- i ermites romàniques -com la de Santes Creus-.

NO ET PERDIS..

És molt recomanable anar llegint els panells informatius que anem trobant durant l'itinerari, ens donen molta informació i ens ajuden a interpretar el bosc. Cal tenir-ne cura perquè tothom els pugui gaudir.

MÉS INFORMACIÓ

DURACIÓ: Mig dia

TEMPS TOTAL EFECTIU (SENSE PARADES): 2:00h en total: 1:00h des de les bordes de Virós fins al pla de Buiro, 0:20h per visitar l'ermita de Santes Creus des del pla de Buiro (anada i tornada) i 0:40h des del pla de Buiro fins a les bordes de Virós passant pel mirador de les Fargues.

DESNIVELL ACUMULAT: 185m

DIFICULTAT: Baixa.

ÈPOCA: Tot l'any. A l'hivern, si hi ha força neu, es recomana utilitzar raquetes de neu.

MATERIAL: Es recomana portar binocles per a la possible observació de mamífers i aus. I per gaudir encara més de les vistes que tenim des del pla de Buiro i el mirador de les Fargues.

CARTOGRAFIA:

- Alt Pirineu. Parc Natural de l'Alt Pirineu. 1:50.000. Editorial Alpina.
- Base topogràfica de Catalunya 1:25.000. Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC).

OBSERVACIONS: A l'hivern, amb condicions de neu dura o gel l'itinerari pot resultar perillós, especialment el tram de flanqueig abans d'arribar al mirador de les Fargues. Caldrà informar-se molt bé de l'estat de la neu abans de realitzar l'activitat.

COM ARRIBAR-HI EN COTXE

Des de **Llavorsí** agafem la carretera **L-504** en direcció a **Alins**. Al cap d'uns 4 km arribem a una rotonda on deixem la carretera L-504, que continua cap a Ribera de Cardós, Lladorre i Tavascan, i nosaltres seguim per la carretera **L-510** en direcció a **Alins**. Passem pel poblet d'**Araós** i, després de la darrera casa d'Araós, girem a la dreta per una pista asfaltada seguint un senyal vertical que ens indica l'accés a l'**estació d'esquí nòrdic Virós-Vallferrera**, juntament amb un altre senyal del Parc Natural de l'Alt Pirineu. Ascendim per aquest vial uns **4,5 km** i arribem a l'**aparcament de les bordes de Virós**.

RECORREGUT

Comencem la ruta al costat de l'aparcament i l'àrea d'esbarjo de les **1 bordes de Virós (0:00h - 1.291m)**. D'entre les enrunades construccions que queden dempeus, n'hi una que fa la funció de centre d'informació del parc natural i servei de bar. D'entre els molts panells interpretatius i senyals verticals que veiem, a partir d'ara i fins al final del recorregut haurem de fixar-nos en el recorregut "Itinerari de Buiro", marcat en verd sobre el senyal vertical i amb marques de pintura groga de continuïtat sobre el terreny.

Així, envoltats per un gran prat de dall, observem la immensa forest que s'estén davant nostre. Prenem un camí ample i ben fressat que puja suaument, s'apropa al límit del bosc i aviat es decanta cap al SE-E. Entre pins i bedolls deixem a la dreta un trencall que ens portaria cap al mirador del Farro i continuem en direcció E-NE uns 450m, fins que ens trobem amb una **intersecció**. Aquí hem de **girar a la dreta** (SE-E), deixant temporalment la pista i progressant per un bonic corriol. Ens trobem en un jove bosc de pi roig força esclarissat, que ens recorda que Virós encara roman explotat en l'actualitat, tot i que, com molt bé ens explica el panell, avui en dia s'intenta fer una tala més respectuosa amb els bioritmes forestals. La presència de joves bedolls reafirma aquest fet.

Gairebé 400m corriol amunt tombem a l'esquerra (E), descartant el sender que puja cap al refugi Gall Fer. Tot i la joventut dels pins és fàcil sentir la màgia i la quietud d'un bosc que es fa cada cop més majestuós a mesura que avancem. Com a sotabosc ens acompanya una estora de boixerola (*Arctostaphylos uva-ursi*), arbust típic de l'estatge altimontà i subalpi que també rep el nom de raïm d'ossa. El seu fruit vermellós és un aliment molt preuat per l'os bru i, fins i tot, és comestible pels

humans, si bé ens resulta insípid. Ben il·lustrats pels panells interpretatius descobrim que en aquesta raconada van haver-hi fins a 900 places carboneres que abastien de carbó als ferrers i les cuines de les cases.

Més endavant el pi roig cedeix una mica i dona pas al faig, un arbre que al Pirineu occidental català és pràcticament inexistent i que, per tant, sobta molt de trobar-se'l aquí. Un altre panell ens n'informa, però no trobem cap faig que hagi arribat a la seva maduresa perquè segurament han estat talats progressivament des de fa segles. Cal fixar-se en els rebrots, si veiem que el tronc es presenta molt ramificat des del principi és un bon indicador de que l'arbre s'ha anat talant. Continuem avançant i 900m més endavant ens trobem amb la pista del refugi Gall Fer, que nosaltres **agafem cap a l'esquerra, en baixada**. Davallem molt suaument i sortim del bosc, davant nostre s'estén el magnífic **2 pla de Buiro (1:00h - 1.393m)**.

Aquest pla, avui en dia convertit en un prat de dall mig abandonat, fa uns segles va ser un centre agrícola i ramader que proveïa d'aliments als veïns del proper poble d'Ainet de Besan. Les activitats agropecuàries en aquesta zona van ser molt intenses durant el segle XIX i principis del XX, tot just abans de l'abandonament rural. Es pot dir que els que hi vivien ho feien amb una economia de subsistència, venent com podien el poc excedent que els hi quedava als mercats locals. Si el dia és clar, la vista que ens ofereix el pla és fascinant, amb els pics de Gerri (2.855m), Noris (2.826m) i el piramidal i bellíssim Monteixo (2.905m).

Seguim el corriol que surt al NO i, després d'uns 350m, arribem a **3 l'ermita de Santes Creus (1:10h - 1.382m)**, també dita Mare de Déu de Buiro. El temple és d'origen romànic i està força restaurat i, malgrat tot, encara conserva una rústica pira baptismal. Retornem al pla de Buiro i reprenem la pista que baixa cap a Araós en direcció al mirador de les Fargues.

Pins i bedolls tornen a fer acte de presència per bé que sovint, especialment els pins, tenen un curiós hoste: el vesc (*Viscum album*), planta màgica i hemiparàsita que ens connecta amb els rituals druídics i que es diu que en poques proporcions tonifica l'arbre, però en gran quantitat l'acaba destruint. Però que, per sobre de tot, dona bona sort i per això és tradicional posar-ne un ramat a les cases durant les festes de Nadal. Ens trobem un pas canadenc i **abandonem la pista** per un corriol que primer baixa i després avança paral·lel a la pista uns 60m per sota d'aquesta. Al cap d'uns 15 minuts arribem al **4 mirador de les Fargues (1:45h - 1.305m)**, punt panoràmic equipat amb baranes de fusta i un banc que ens ofereix molt bones vistes de la Vallferrera, destacant al fons els pobles d'Ainet de Besan i, més enllà, Alins. Es veu lleugerament la Noguera de Vallferrera -el riu que vertebrava tota la vall-, el barranc d'Eixerto, el Turó dels Treversers (1.731m), les fondalades i barrancs de la vall de Tor i, acabant d'emmarcar el quadre, el cim del Monteixo.

Havent gaudit de les vistes, continuem pel corriol creuant la pista en diagonal i avançant per un camí més ample que desemboca novament a la pista, que ja no deixem fins que arribem novament al pla on hi ha les antigues **1 bordes de Virós (2:00h - 1.291m)**, punt on donem per acabada aquesta bonica ruta forestal. Si ens queda temps podem atansar-nos a la propera **ermita preromànica de Sant Lliser de Virós** (segle X), tot copsant que els carreus amb els que va ser reconstruïda tenen aquest color vermellós propi de les pissarres oxidades riques en ferro i que han configurat els relleus esquistosos de la profunda Vallferrera.

EL GALL FER, UN OCELL QUE NO CAL VEURE

El gall fer (*Tetrao urogallus*) és una au força gran (74-90 cm el mascle i 54-63 cm la femella) que s'estén a bona part del continent euroasiàtic, des de Sibèria fins al nord d'Escòcia passant pels països escandinaus, centreeuropeus i balcànics. A la península ibèrica la seva presència es limita als Pics d'Europa, als Pirineus i a algunes serres exteriors. S'alimenta de fulles, brots i fruits i, a l'hivern, de fulles de pi. Al Pirineu li agrada l'estatge altimontà i subalpi (entre els 1.200m i els 2.300m d'altitud aproximadament) amb preferència per pinedes de pi negre però també habita pinedes de pi roig, avetoses i fagedes barrejades amb avets, fins i tot alguna pineda de pinassa.

Durant la primavera els mascles s'ajunten en "cantadors", que normalment són clarianes a les parts més remotes del bosc. En aquests emplaçaments, des d'una gran branca o des del terra mateix realitzen la parada nupcial normalment a l'alba, fent un cant sord i únic, amb la cua oberta i les ales penjant, emetent un "plop" que només es sent de molt a prop. D'aquesta forma exhibeixen el seu potencial davant les femelles, que n'hauran de triar els més dominants per a la còpula, esdevenint aquest el moment més vulnerable per a l'espècie, ja que poden ser depredats durant el coit. Un estudi del CSIC (Consejo Superior de Investigaciones Científicas) ha determinat que els "cantadors", els indrets de festeig del gall fer, estan relacionats amb l'estat dels boscos i la seva biodiversitat.

Aquestes àrees de festeig i aparellament es mantenen durant generacions i poden indicar que el bosc no ha patit alteracions greus per part dels humans. Quan més vell és el bosc, quanta més biodiversitat té, millor és el "cantador" i més ben assegurada té el gall fer la seva descendència. Bons "cantadors", doncs, vol dir bons boscos d'arbres molt alts i vells, matolls i molt humus al terra.

Amb 1.500 exemplars mascles comptabilitzats, a Catalunya el gall fer es troba en regressió com a la resta d'Europa, i el seu estat de conservació és un termòmetre que mesura l'estat de salut dels nostres boscos. Com també passa amb la perdiu blanca, una de les principals amenaces del gall fer són les activitats de lleure a la muntanya (trail running, senderisme, btt, raquetes de neu, trial, enduro, quads, caça, recollecció de bolets, observació de fauna i flora, esquí de muntanya, alpinisme,...) especialment durant l'hivern, ja que és el moment en que la seva alimentació és més precària i les seves reserves energètiques estan al límit. Tant si anem en grup com si anem sols, topar-nos pel bosc amb un gall fer pot significar-li la mort a l'ocell, ja que aquest sortirà volant, consumint així les seves últimes reserves d'energia. Per tant haurem de vigilar, anar en silenci i no sortir mai dels corriols. Podem advertir la seva presència detectant al terra o sobre branques els seus excrements cilíndrics plens de fulles de pi. Durant l'hivern, al bosc de Virós no és gens estrany trobar-nos les seves petjades a la neu. Així, doncs, podem concloure que el gall fer és un ocell que no cal veure per saber-ne de la seva presència i que farem bé de no molestar en el cas que el veiem de lluny.

QUÈ MÉS PODEM VISITAR?

El Molí Fariner i la Serradora d'Àreu

El Molí Fariner i la Serradora estan ubicats en dos edificis a la part alta del poble d'Àreu. La serradora, construïda al segle XIX, és una màquina que aprofita la força de l'aigua per serrar els troncs de la mateixa manera que el molí ho fa per moldre el gra. El conjunt forma part de la Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya i disposa d'un espai habilitat com a museu que es pot visitar d'abril a novembre.

Coordenades GPS: 42.5933544° 1.3262747°

La Milla Vertical d'Àreu

La Milla Vertical, que en les seves primeres edicions es va anomenar "Cuita el Sol", és una cursa realment singular que es realitza cada mes de juny al poble d'Àreu des de 2004. La cursa es basa en córrer contra el Sol. La sortida es produeix a la Plaça Major d'Àreu just quan el Sol es pon i consisteix en córrer cap al cim del Monteixo per poder-hi arribar abans que l'ombra el cobreixi. Es tracta d'un esdeveniment molt recomanable que va més enllà de la pròpia cursa, en paral·lel s'organitzen diverses activitats culturals i festives.

Totes les rutes han estat realitzades sobre el terreny per RUTES PIRINEUS. Les rutes poden variar molt en funció de l'època de l'any, de la neu i de les condicions meteorològiques. La senyalització (marques, panells, balises) que podem trobar al llarg de la ruta també pot variar amb el temps. RUTES PIRINEUS no es responsabilitza de qualsevol mal ús de les seves guies i recomana que cadascú sigui responsable i prudent a la muntanya. Així mateix, us convidem a documentar-vos amb llibres i guies especialitzades per complementar la informació aquí descrita. Tots els temps són efectius i prenen un caràcter orientatiu, no s'han tingut en compte les parades per petites que siguin. Per qualsevol suggeriment, RUTES PIRINEUS us convida a enviar un correu a info@rutespirineus.cat.

DESCOBREIX TOT EL QUE T'OFERIM!

Guies Web i PDF gratuïtes

Posem a la teva disposició guies web i PDF gratuïtes -rutes de senderisme i d'alta muntanya que et pots descarregar-, uns continguts de qualitat i fiables elaborats per professionals de la muntanya per tal que puguis descobrir els Pirineus al teu aire!

Sortides i excursions guiades

Disposem d'un calendari de sortides organitzades o et podem preparar una proposta personalitzada a mida. Crestes i ascensions, naturalesa, parcs naturals, travesses,... Amb Rutes Pirineus descobriràs tots els secrets del Pirineu de la mà dels millors guies de muntanya!

Rutes autoquiades

Et proposem diverses travesses que podràs fer al teu aire però sense preocupacions ni incerteses: t'entregarem un llibre de ruta, gestionarem la logística d'allotjaments, enllaços, pícnic o equipatges, i disposaràs d'un telèfon d'emergències en tot moment.

Establiments recomanats

Us recomanem els millors establiments que hi ha a prop de les rutes que us proposem a la web. Hotels, cases rurals, càmpings, restaurants, artesans, esports d'aventura,... tots revisats pel nostre equip perquè la teva experiència als Pirineus sigui inoblidable!